Emlékeztető

Esemény:	Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés területi vitafóruma a Kurca alegységen
Dátum:	2009. 07. 23.
Helyszín:	Művelődési és Ifjúsági Ház 6600 Szentes Tóth József utca 10-14.
Facilitátor:	Gulyás Péter
Emlékeztető készítő:	Csepregi Ilona
Előadók:	Gulyás Péter (Öko Zrt. vezette konzorcium), Andó Mihály főmérnök úr (Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság), Dr. Kozák Péter (Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság)
Résztvevők:	Ld. jelenléti ív (26 fő)
Napirend:	**13:30 – 14:00** Regisztráció (Az érkezőket kávé, üdítő várja) **14:00 – 14:05** Megnyitó **14:05 – 14:10** Köszöntőt mond Andó Mihály főmérnök úr Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság **14:10 – 14:15** A Víz Keretirányelv és a társadalmi részvétel a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben Előadó: Gulyás Péter (Öko Zrt. vezette konzorcium) **14:15 – 14:45** Javaslat a jelentős vízgazdálkodási problémákat megoldó intézkedésekre a Kurca (2-19). vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységen Előadó: Dr. Kozák Péter ATIKÖVIZIG **14:45 – 15:50** A bemutatott intézkedési javaslatok megvitatása Párbeszéd, vita a résztvevők és szakértők bevonásával (vélemények, kérdések és válaszok) Szakértők: Dr. Kozák Péter Alsó – Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Fontos Sándor Alsó - Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Greksza János Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, valamint az Öko Zrt. vezette konzorcium szakemberei **15:50 – 16:00** Kávészünet, Büféasztal **16:00 – 16:30** A bemutatott intézkedési javaslatok megvitatása (folytatás) Párbeszéd, vita a résztvevők és szakértők bevonásával **16:30-16:40** Összefoglalás, a fórum zárása

Az előadások után elhangzott hozzászólások, kérdések és válaszok összesítése időrendben:

Korom Pál Polgármesteri Hivatal, Műszaki Osztály Szentes	Elmondta, hogy a testületi üléseken sok téma elhangzott információk nélkül. Mindenki szakértő, de senki nem veszi a fáradságot, hogy tegyen is valamit. Véleménye szerint kevesen jöttek el a fórumra. Igaz, hogy még mindig folyik a vita az éghajlatváltozásról, de ez a téma nem jelenik meg kellő súllyal a VKI-ben. Pedig az állóvizek állapotát nagyban befolyásolja a nyári napsütötte meleg. Elmondta, hogy a Veker-ér két nappal ezelőtt 29° C -os volt, ami a meleg leves kategóriának felel meg. A Kurca is fel fog melegedni, és még csak júliusnál tartunk. Hangsúlyozta, hogy nem mindegy, hogy hány fokosak a vizek. Az ökológiai vízpótlás megoldása szükséges, pályázat azonban nincs rá.
Ugrai Bálint igazgató Szentes és Vidéke Vízgazdálkodási Társulat	Egyetért az iménti felszólalással és csatlakozik ahhoz: a vízminőségre vonatkozóan elmondta, hogy a Veker-ér is szennyezett, nem szabad beengedni a Kurcába. Az intézkedéseket át kell ütemezni, mert hiába hozzuk a befogadót jó állapotba, ha utána szennyezett vizet engedünk bele.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Reagálva az iménti felszólalásra elmondta, hogy fel kell mérni a forrásigényeket és e szerint kell mérlegelni. Talán a szennyező források csökkenthetők a szigorúbb ellenőrzésekkel.
Balla Iván igazgató Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulat	Már Makón is elmondta, hogy jó dolognak tartja a közvélemény bevonását. Véleménye szerint a megvalósítás kulcskérdése a finanszírozáson túl az, hogy a víztesteket érő hatások összessége egyensúlyba kerüljön. Lényeges kérdés, hogy hogyan fogják a pályázati lehetőségek ezeket a folyamatokat kísérni. Minél előbb tudatosítani kell a helyiekben, hogy valami történni fog, hogy el tudják kezdeni a tervezést és a forráskeresést. Úgy gondolja, hogy a fórumok kistérségi szinten ideális helyszínei a konkrét problémák megvitatásának, jó lenne, ha lennének ilyen fórumok.
Varga Sándor Székkutas polgármestere	Elmondta, hogy az a dolog aggasztja, ami a felszín alatti vizek szennyezettségét idézi elő, hiszen ez a létünket határozhatja meg. A szennyvízhálózatok létrehozásával a falvak sokat küszködnek, ahogy Székkutas is. Elmondta, hogy folyamatban van az ivóvízminőség-javító program. A szennyezésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy az egész a TSZ-es időszakban kezdődött, mikor az elején még 15 q/ha műtrágyát juttattunk ki, ami a felszín alatti vizek károsodásához vezetett. Érdeklődött, hogy milyen vizsgálatok vonatkoznak a felszín alatti vizek minőségére, amit a közösség felé kommunikálni lehetne. Hangsúlyozta még egyszer, hogy a kistelepüléseken is fontos a szennyvízcsatorna-hálózat támogatása. Ez sajnos országos probléma, amire a politikának is nagy hatása van. Az a kérése volt, hogy a felszín alatti vizek helyzete az emberek felé minél több formában ismertetve legyen. Elmondta, hogy a régi ásott kutakkal is probléma van: nem egy esetben emésztőgödörként használják őket.

	Kiemelte ismét, hogy a fejekbe el kell juttatni az információkat, hogy fel tudják mérni a helyzetet. Úgy érzi, hogy a felfogással nagy gond van, amit az emberek látnak, csak azt hiszik el.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy fontos, hogy a felszín alatti vizek minősítése prioritást élvezzen a szennyvízkezelési és az ivóvízvédelmi programok megvalósítása keretében. A kistelepülések szennyvízproblémáinak megoldását pedig javaslatként tovább lehet vinni a tervezésben.
Ágoston Bence Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy jó pár éve készültek különböző szóróanyagok a lakosság tájékoztatására, amikből van még, de most nem hoztak belőle. Kifejtette, hogy az illegális vízhasználat megszüntetése is elsődleges cél lehet, hiszen a nem megfelelő műszaki védelem miatt kerül le a felszín alatti vizekbe a szennyezések gyakorlatilag 100%-a. Minden önkormányzat tehetne az ügy érdekében: az illegális kutak felderítése és megszüntetése révén.
Varga Sándor Székkutas polgármestere	Elfogadja, amit Ágoston Bence mond, de a problémát a csatornázási programmal összefüggésben látja, és fontosnak tartja annak támogatását.
Ágoston Bence Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy elveiben természetesen egyetért a csatornázással.
Szanyi János Szegedi Tudományegyetem	Tájékoztatásul elmondta, hogy a www.asvanyvizek.hu oldalra rövidesen feltöltésre kerül egy a felszín alatti vizeket bemutató videó, amely jól szemlélteti ezen vizek tulajdonságait. Hozzátette, hogy az interneten ezen kívül is számos információ megtalálható a felszín alatti vizekkel kapcsolatban. Beszélt a csatornák negatív hatásáról: Évente körülbelül 1 milliárd m^3 vizet veszünk ki. Ennek egy része szennyvízként visszakerül a felszín alá, ahol 30-40 m-en már tiszta vízként megy tovább. A csatornákkal a felszín alatti vizek egyre nagyobb százalékát folyatjuk ki az országból. A kistelepülések esetében mérlegelni kellene az ökológiai típusú tisztítás lehetőségét, ahol a tisztítást követően el lehetne szivárogtatni a vizet. A talajvízszint csökkenése is mérsékelhető lenne, ami a helyi mikroklímát is befolyásolná. A program folytatásához javasolta, hogy át kellene gondolnunk, hogy a fent említett módon mennyi vizet vezetünk el az országból.
Andó Mihály főmérnök Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	A területi tájékoztatással kapcsolatban annyit tud ígérni, hogy amint lesz idejük, szívesen állnak rendelkezésre. A politikai vonatkozásokban sajnos nem tudnak segíteni, de a védett ivóvízbázisok kapcsán szakmailag prioritást tudnak erőltetni.
Varga Sándor Székkutas polgármestere	Jelezte, hogy nem teljesen érti, amit Szanyi János mondott.
Szanyi János Szegedi Tudományegyetem	Varga Sándor kérésére elmagyarázta, hogy arról van szó, hogy a felszín alatti vízből, felszínit csinálunk, és ez az amit egy kicsit vissza kéne szorítani. Hangsúlyozta, hogy nem a csatornázottság ellen beszél.
Balla Iván	Kiegészítve Szanyi Jánost elmondta, hogy arról van szó, hogy

igazgató Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulat	elvisszük-e a vizet, vagy újrahasznosítjuk. Fontosnak tartja a házi szennyvíztisztítók propagálását.
Ugrai Bálint igazgató Szentes és Vidéke Vízgazdálkodási Társulat	Véleménye szerint a VKI betartása is sok problémát okozhat. A hosszirányú átjárhatóság kérdését komplexen kellene vizsgálni. Csak olyan vizet kellene visszatartani, aminek a minősége megfelelő. Természetesen a vízkárokat is mérlegelni kell.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy a minősítési rendszerben az ökológia és a vízminőség alappillérek voltak, ha ezek rosszak, akkor a víztest rossz minősítést kapott. Az összes problémát nem lehet megoldani, rangsorolni kell, a rendszereket felül kell vizsgálni a mostani igényeknek megfelelően. Ennek eredményeként nem biztos, hogy a csatornák lesznek a kulcskérdés. Meg kell vizsgálni, hogy a gravitációs vízpótlásnak milyen lehetőségei vannak. A problémák megoldására a lehető legjobb megoldásokat kell megtalálni. Össze kell hangolni a forrásokat az indítható projektekkel.
Andó Mihály főmérnök Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy vannak olyan vízfolyások, amelyek természetes állapotukban kiszáradnának. Tehát felmerül a kérdés, hogy mennyire lenne természetes, ha ezekben mindig folyna a víz. Meddig akarunk visszamenni a természetességben? Nem szabad elfelejteni, hogy az erősen módosított víztestek esetében a jó ökológiai potenciál elérése a cél.
Szanyi János Szegedi Tudományegyetem	Az ivóvizekkel kapcsolatban elmondta, hogy Magyarország az egyik, aki Európában a legjobb készletekkel rendelkezik. Véleménye szerint az arzénkérdés is kicsit fel lett fújva. Úgy gondolja, ha az ivóvíz minőségével probléma van, akkor a szolgáltatással van gond.
Varga Sándor Székkutas polgármestere	Szanyi János szavaira reagálva kifejtette, hogy a szakembereken most van a legnagyobb felelősség, hogy megőrizzék a vízkincset az önkormányzatok támogatásával. Víz nélkül nincs élet. Elmondta, hogy azok, akik nem itt élnek nem ismerik a problémákat, sőt sajnos a helyiek közül se sokan. Látja, hogy mi megy végbe a térségben.
Bojtos Ferenc Csemete Egyesület	A lakosság tájékoztatásával kapcsolatban elmondta, hogy a civilek bevonása sokat segíthet. Elmondta, hogy a szegedi csatornahálózat bővítésével kapcsolatos lakossági tájékoztatást is a szervezet végezte. A régióban 18 kistelepülésen tartanak tájékoztatásokat „kapcsolt áruként” rendezvényeken. Elmondta, hogy ebbe a munkába nem csak a Csemete, hanem a többi civil szervezet is bevonható. A tájékoztatáshoz a vízügyi szakemberek támogatását kéri.
Korom Pál Polgármesteri Hivatal, Műszaki Osztály Szentes	Kifejtette, hogy olyan természetes módon beszélünk arról, hogy „vízügyi szakemberek”. Pedig a vízmérnök képzés fel lett hígítva. Azzal kapcsolatban, hogy a víztestek mesterségesnek számítanak-e elmondta, hogy a gátak mögé szorított vízfolyások gyakorlatilag mesterségessé váltak. Ebből kifolyólag sajátos kihívásokkal kell szembenézni a Kárpát-medencében. A megfelelő munkához a kellő tapasztalat elengedhetetlen.

	Felvetette a kérdést, hogy ki fogja Magyarországon kezelni a dolgokat. Ma a tervezők sem tudják, hogy hogyan működnek jól a rendszerek. Szakmailag fel kellene tisztulni. Ha a VKI-t komolyan akarjuk venni, akkor vissza kell épülnie a vízügyi rendszernek, egyesíteni kell a különböző tudományágak szakértelmét és ki kell találni, hogy hogyan működjön a hatósági munka. Elmondta, hogy óvatosan kell bánni a pályázati lehetőségekkel is, nem szabad olyat vállalni, amit nem lehet teljesíteni.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Varga Sándor felvetéseire reagálva elmondta, hogy fontos az okszerű vízgazdálkodás széles körű megismertetése. A felszín alatti vizek védendőek, hiszen a minőség a nem megfelelő használat miatt leromlott. A hosszirányú átjárhatósággal kapcsolatban elmondta, hogy a vegetációs időszak egyharmadában a zsilipek zárva vannak. A probléma megoldását jelentené az üzemrendek dinamikusabbá tétele. A hallépcsők építése az Alföld adottságai mellett nem igazán lehetséges. Korom Pál képzéssel kapcsolatos felvetésére reagálva kifejtette, hogy a bajai Eötvös József Főiskola docenseként elmondhatja, hogy a képzés még most is megfelelő, a hagyományos képzést kiegészítették egyéb tudományágakkal mint a biológia, ökológia. Az oktatás kereteinek megerősítése célszerű lehet.
Somos István Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság	Érdekességként elmondta, hogy gyakran megfordul a hódmezővásárhelyi Levéltárban. Ott olvasta, hogy Békés vármegye ráengedi a fölös vizet Vásárhelyre. Ez teljesen érthető, hiszen Tótkomlós magasabban fekszik, mint Hódmezővásárhely, és így is odafolyik a víz. Elmondta, hogy a csatornáknak sok funkciónak kell megfelelniük. Ha kerül beléjük egy kis víz máris megjelenik az élet, és a növényzet is egyből el kezd nőni, ami a sok csapadék és a belvíz miatt fenntartási gondokat jelent. Véleménye szerint, amikor van egy kis fölös víz a Tiszában, akkor azt ki kéne juttatni a csatornákba. Ha műszakilag megoldható, akkor mindig kellene vizet tartani a csatornákban. A fenntartás során célszerű lenne, ha nem mindkét partot kotornák és néhány facsoportot is meg kellene hagyni. A tavaly előtti mártélyi szennyvízberuházással kapcsolatban elmondta, hogy a rendszer úgy lett kitalálva, hogy a tisztított szennyvizet bevezetik a Mártélyi-csatornába, onnan pedig a holtágba. Igaz most még a csatornában elszikkad a víz, de a holtág minőségére nézve nem ideális ez a megoldás. Már készült tanulmányterv, ami a Mártélyi csatornát egy kerülő csatornával közvetlenül az élő Tiszába vezetné. A felszólalása végén egy tanulságos olvasmányra hívta fel a figyelmet, melyet Földvári László írt Hódmezővásárhely közlekedésének történetéről, „Vízen, sínen, két- és négy keréken” címmel. Ebben a kiadványban jól megfigyelhetők a vizekkel kapcsolatos periodikus ismétlődések.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Mivel nem érkezett több hozzászólás ezért néhány szóban összefoglalta a fórum fontosabb témáit. Elmondta, hogy sok olyan felvetés érkezett, amikre nem biztos, hogy gondolt. Tanulságosnak ítélte a korábbi fórumok során is szóba került

	pályázati struktúra átalakítására vonatkozó javaslatokat. Az eredményesség érdekében a területi összhangra nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Elmondta, hogy a lakosság is kezdi érezni, hogy fontosak a felszín alatti vizek, és ezeknek is helyük van a tervben. Az intézményi háttér optimálissá tétele fontos a megfelelő működés érdekében. A helyi igényeket össze kell hangolni a tervezéssel. Végezetül megköszönte a részvételt és a figyelmet. Mindenkit biztatott a további észrevételek megosztására a www.vizeink.hu oldalon.

Elhangzott vélemények összefoglalása:

- Mindenki sürgette a felszín alatti vízkincs megőrzését szolgáló intézkedéseket. A felszín alól a felszíni vízbe bocsátás és elengedés helyett a kiemelt, használt víz újrahasznosítása is megfogalmazódott.
- Az éghajlatváltozás és ehhez kapcsolódóan a vizek felmelegedése a jelenlévők szerint komoly probléma. Elhangzott, hogy a tervezésnek ezt a tényezőt is jobban figyelembe kéne venni.
- Többen egyetértettek abban, hogy az intézkedések között prioritási sorrendet kell felállítani. Voltak, akik financiális és voltak, akik gyakorlati oldalról közelítették ezt meg.
- Többször előkerült a lakosság tájékoztatásának fontossága, részben a tudatformálás, részben pedig az intézkedések végrehajtására való felkészülés végett. A tudatformálás kapcsán elhangzott, hogy a civilek ebben részt tudnak és részt kívánnak venni.
- Fontos kérdésként jelentkezett a kistelepülések szennyvízkezeléssel kapcsolatos problémája. Ennek kapcsán javaslatként elhangzott a házi szennyvíztisztítók propagálása.
- Szóba kerültek az illegális kutak okozta problémák is, különös tekintettel arra, hogy ezeken keresztül szennyezések juthatnak a felszín alatti vizekbe.
- A csatornák ökológiai vízigényével kapcsolatban több álláspont is elhangzott, és javaslatok érkeztek az ökológiai szemléletű fenntartásukat illetően is.
- A vizek visszatartását fontosnak ítélték a résztvevők, de a minőségi problémák miatt óvatosságra intettek.
- Szóba került a megfelelő szakember-képzés hiányának kérdése is.
- A hatósági munka hatékonyabbá tételét, újragondolását szorgalmazták.

Víz Keretirányelv vitafórum – Szentes, 2009.07.23.

	Név:	Intézmény/szervezet:	Telefon:	E-mail:	Aláírás:
1.	BOJTOS FERENC	KÖRLÁNC bizottsági Munkacsoport			
2.	SOMOSKÖVI JÁNOS	CSEMETE Egyesület			
3.	Dr. Nagy Péter	ATIKÖVIZIG			
4.	Burai-Fehér Bertalan	ATIKÖVIZIG			
5.	Nagyszőlősi Nóra	ATIKÖVIZIG			
6.	ÁGOSTON BENCE	ATIKÖVIZIG			
7.	PRIVÁCZKINÉ HAJDU ZSUZSANNA	ATIKÖVIZIG			
8.	HERCEG ÁRPÁD	—			
9.	JÁSZNÉ GYOVAI ÁGNES	ATIKÖVIZIG Szentesi Szm.			
10.	Dr. Fekete Endre	ATIKÖVIZIG			
11.	KARAN ZOLTÁN	ATIKÖVIZIG			
12.	GRELCSZA JÁNOS	KMNPI			
13.	VIRÁG MÓNIKA	ATIKÖVIZIG Szentesi Szm.			

Víz Keretirányelv vitafórum – Szeged, 2009.07.22.

	Név:	Intézmény/szervezet:	Telefon:	E-mail:	Aláírás:
14.	RÓNYAI ROLAND	ATIKÖVIZIG			
15.	Fonfos Sándor	ATI-KTUF			
16.	KOROM PÁL	P.H. Rúraki O.			
17.	Vörös BÉLINT	SZEUTES VGT			
18.	Tanács Gábor	SZABAD FÖLD			
19.	[illegible]	ATIGUVIG			
20.	Szanyi János	SZTE			
21.	GUGOLYA IMRE	MGSZM Szolnok			
22.	SOMOGYI ISTVÁN	SKP Sporszpatrónok			
23.	Vadász Tamás	TIMA VGT			
24.	CSEPREGI IRONA	emlékeztető készítő			
25.	VARGA SÁNDOR	Szőkefürdő Önkorm			
26.	Tanácz István	Népszabadság			

MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI HÁZ

Javaslatok a 2-19. jelű, Kurca vízgyűjtő alegységet érintő intézkedésekre
Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása
Dr. Kozák Péter PhD
Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése (KEOP-2.5.0/A)

ok
ata vagy
k tart a
yesítésre?
skkel,
sítana?
rtja reálisan
s melyeket
2027-ig)?
lalni a
, a vizek
ve hosszú